

tíðindablaðið sosialurin

Telefon 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postsmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgevandi: P/f Sosialurin ©
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrirtaksstjóri: Krisjan Dahl
Blaðfólk: Hogni Djurhuus
Randi Jacobsen
Tórfinn Smith
Ljósmyndari: Kalmar Lindenskov
Uppseting: P/f Sosialurin
Prent: P/f Pressan 1981

Bygda- menningin

SEINASTU ÁRINI er nógv tosað og skrivað um bygdamenning. Fleiri halda, at her er bara tosað, og at onki ítakligt er komið burtur úr.

HETTA er kortini ikki heilt beint. Fyri tað fyrsta kunnu vit taka ta stóru útbyggingina av samfelagnum. Vegir, berghol, brýr, atløgubryggjur, lendingar o.s.fr. Fyri tað næsta kunnu vit taka flutningstólini. Strandfarskipini, bygdaleiðir, farmaleiðir og tylrutænastuna.

MØGULEIKAR eru eisini skaptir fyri at fáa lagaliga fígging til arbeidsskapandi tiltøk kring landið. Her hugsa vit um ídnaðargrunnin og Menningargrunnin og um abreidsskapandi tiltøk innan ídnað, handverk og tænaðstuvirksemi. Vit eiga heldur ikki at gloyma alingina: Aling av smolti og matfiski.

HESA SEINASTU tíðina hevur verið tosað um at spjaða almennar stovnar út um landið. Skjøtil er settur

á. Tvær líkningardeildir eru settar á stovn. Onnur í Suðuroy og hin í Norðoyggjum. Arbeidseftirlitið verður eisini útbyggt desentralt. Ein deild er sett á stovn í Norðoyggjum. Tey næstu árin koma aðrar í hinum ørtunum av landinum.

EIN ANNAR stovnur, ið kundi og átti at virkað meira desentralt er Bileftirlitið. Tá stovnurin nú hevur fingið tíðarhóskandi høli í høvuðsstaðnum, eiga høli at verða bygd ella keypt í teimum ymsu landspørtunum, og fólk eiga eisini atv. verða knýtt at hesum hølum.

SÍÐAN ERU tað skúlarnir, og eisini aðrir landsstovnar, ið vit eiga at umhugsa við útflytingarpolitikkur er niðurfeldur í samarbeiðsavtaluna hjá sitandi landsstýri.

VÓNANDI verður menning av útjáraðkjum eitt eyðkenni fyri hetta valskeiðið.

Um másligar hæddarmátarar

Tað átti næstan at verið óneyðugt hjá málstovnum at smíða nýtt føroyskt mál, tí lesa vit bløðini gjølla, so verður hetta arbeiðið framt í stórum stili av okkara bløðum. Tað var ikki rekordin, tá ein prædikumaður umsetti ein uppstann breta, sum rópti: »Oh, how wonderful« á Kata Horninum við einum stumum »ooh, hvor var tað ikki undurfult«. Tí eitt sindur aftaná fekk »Dabbi« við Traðarvegin innflutt nýggjan lit í føroysku litbrána: »hvør hvítte«, tá teir byrjaðu at skriva eitt nú »ongin visti hvorvið hetta var satt ella ikki« — ja, hetta er satt, leita bara í gomlum Dagbløðum!

»14. September«, ið annars fylgir einum gamalkonservativum tjóðskaparligum málpolitikki, hevur annars ílt við at fóta sær sjálvum másliga, og ofta hugsi eg um, hvi teir ikki eru fyri at avtaka »Ð«-bókstavin, sum longu er

avtikin í talumálinum — hetta blað setur »ð« sum best ber til sjálvt í yvirskriftum. Kanska hevði tað verið ein hugmynd at fingið nýggja másliga heimspekingin á blaðnum at hjálpa til við rættlestrinum, serstakliga í hansara egnu greinum, dømi: hvi eitur ein ávisur Patursson viðhvørt »Rói« og aðruhvørja løtu »Róði« — hvi ikki spyrja hann sjálvan, hvussu navn hansara stavast aðrenn skrivað verður um mannin?

»Sosialurin« er annars másliga í hæddini fyri tíðina. Tí dømis munnur teir hava funnið ein nýggjan hæddarmátara. Tá »Sosialurin« skal vera »objektivur«, tekur hann »hædd fyrir« øllum móguliga frávikjandi móguleikum. Tað seinasta, sum hæddarmátarin á »Sosialinum« tekur »hædd fyrir« er hæddarmunurin við Eiðisvatn.

Nær kemur henda vend-

tjak og meningar

ing í orðabókina? »Erligt talt«, sum maðurin segði, so minnir hetta at »taka hædd fyrir« meg eitt sindur um itrótt, eitt nú russiska stongstökkaran, ið stökk góðar 6 metrar fyrir stuttum. Kanska hevur hann »tikið hædd fyrir« áðrenn hann stökk. Og kanska blaðmenn stokka høgt í hesum døgum. Vónandi taka teir hædd fyrir tí teir skriva.

Og viðvikjandi málmanninum á »14.«: Góðan byr næstu ferð: viðger til dømis lýsingina við síðuna av hugleiðingum tínum í »14« 12. juli. Ikki bert er hon ólóglig (lýsir bert eftir einum kyni: »Ert tú áhugaður«), men eisini umsett orð fyrir orð úr einum máli, sum ávisir menn fáa skræpunu av at hóma.

Góðan byr, ikki bert til Ova.

múli

Dinosaurusspor uttan týdning

Góði Edvard Jónsson!

Viðv. grein tini í Sosialinum nr. 77.

Okur, sum hvønn dag liva í gleðini, ið samfelagið við Skaparan gevur, og sum ikki ivast í frásøgn bibliunnar um fullkomnu skapanina eftir 6 døgum, grunda als ikki trúgv okra á Gud, Jesus, Heilaga Andan, Himmal, helviti, Golgata ella nakað annað bibilskt, á nokur dinosaurusspor eitthvørt stað í Ameriku. Og líka litið gera milliónir trúgvandi amerikumen ella TV-

evangelistar teirra. Og heldur ikki gjørdi harra Darwin, sum »evolutionistar« — teir, ið trúgva seg vera í familju við apurnar (løgdi at tað skal vera so attraktiv hugsan) — rokna sum alfaðir teirra. Nei, tvørturímóti gleddist Darwin síðstu livsár síni yvir at hava funnið frið við skapara sin, hin altvaldandi, gjøgnum son Hansara, Jesus Kristus, sigurharran av Golgata.

Trúgv okra er grundað á samfelag við Hann, sum ein dag mótti okum, hann,

sum skapaði alt, ið skapað er, Hann, sum sendi son sin at beta synd okra, og sum ein dag kemur aftur at taka tey, ið trúgva, til sin.

So tú kanst slappa av, Edvard! — og finn okkurt betri til næstu ferð. Onki, ið skapað er, og als ikki tvey týðningarleys dinosaurusspor megna at vika tann, ið hevur been sini grundað á klett.

Jenis av Rana
p.t. Vágur

Dansur í ótíð

Í sambandi við, at Føroya rættur herfyri gav tveimum monnum bót, tí teir høvdu skipað fyri konsert og dansi hvitusunnuaftan í fjør og tí brotið halgidagslógina, ger ein lesari okkara vart við, at hetta er ikki nakað nýtt fyrirbrigdi.

Bæði verðsligir og kirkjuligir myndugleikar hava gjørt nógvar royndir at forða ungdominum at brúka livsgleði sína í dansi. Lesarin hevur lisið á einari svenskari spælmannaplátu frá 1971 um

dansin í tí gamla bóndasamfelagnum í Svoriki. Dansurin var tann stóra gleðin og stuttleikin hjá fólki. Tey dansaðu alla staðni, har tað bar til, og tá tað bar til.

Men av og á gjørdur myndugleikarnir ymsar royndir at kova stóra dansihugin hjá ungdominum. So seint sum í farnu öld kom tað fyrri, at unglingar fingi bót, ja, enn tá vórðu settir í varðhald fyrri at hava dansað í ótíð, verður greitt frá á svenska plátuhúsanum.

Hetta var í farnu öld í Svoriki. Í Føroyum fáa fólk eisini bót fyrri at dansa í ótíð — í 1986!

Brot úr frágreiðingini á svenska plátuhúsanum.

På det gamla bondesamhällets tid var byn självförsörjande också när det gällde nöjen. Och dansen var det stora nöjet. Det dansades i vågskål, på flata berghallar, på tröskklogar, på bjudningsdanser och framförallt på blödlöpen. Både världsliga och kyrkliga myndigheter försökte tid efter annan att med olika medel stävja ungdomens danslystnad. Ännu på 1800-talet hände det, att ungdomar fick bota, ja t.o.m. sitta i häkte för att de dansat på olaglig tid.

Áminning!

Góðu Jákup og Jørgen!

Vinarliga, haldið tykkum til tað, sum javnaðarfólk avgjördu á stevnuni í Klaksvík, tá broytingar í dansku stuðulsskipanini vóru til viðgerðar.

Tað er ein annar politikari — er hann nevndur er hann kendur — sum hevur gjørt »Góða mamma, tað var ikki eg« til sín politik.

Við Javnaðarkvøðu
Jóhann Mortensen